

Núm. 43 • Any XI • Març del 1995

Butlletí dels Lluïsos

Centre Parroquial d'Horta

Feliu i Codina, 7 i 9 • Tel. 427 73 27 • 08031 Barcelona

Seccions del C.P. d'Horta

CINEMA: Projeccions de pel·lícules infantils i juvenils.

ESBART FOLKLÒRIC: Dansa catalana, ballet popular per a totes les edats. Preparatori, infantil, juvenil, cos de dansa, grup d'adults.

EXCURSIONISME: Sortides mensuals, amb autocar(s), a diferents indrets dels Països Catalans.

FUTBOL SALA: Competicions d'alevins, infantils i adults.

GRUP FOTOGRÀFIC: Reunions mensuals, tertúlies, concursos i exposicions. Laboratori propi de blanc i negre i sessions de llum artificial.

MANUALITATS: Classes de treballs de bijuteria, brodat a mà, català, costura, dibuix artístic, escola d'adults, frivolité, gimnàstica femenina, macramé, mitja, pintura, policromia, puntes de coixí, tall i confecció, estampació i ceràmica russa, quadres tridimensionals, ganxet, gravat de vidre. (Horaris a convenir, de dilluns a divendres.)

TENNIS DE TAULA: Equips federats a Catalana i Barcelonessa. Infantils, juvenils, seniors i veterans. Cursets d'estiu.

TEATRE: Grups: Infantils, juvenil, adults i veterans. Escola per a nois i noies.

ALTRES ACTIVITATS: Festivals, concerts, conferències, exposicions, visites culturals, jocs de saló, cursets de tota mena.

Pasqua: festa de la tolerància!

Estem celebrant l'any internacional de la tolerància. No sabem ben bé el seu ressò, però creiem molt important participar-hi plenament.

El nostre món, a vegades, s'asfixia una mica entre l'egoïsme d'uns i la incomprensió d'altres.

La tolerància no és el capgirament dels valors ni la indiferència davant del que creiem sincerament ésser la sinceritat i el bé. La tolerància, per a entendre'ns, com vam veure a Nadal, és un Infant que sense prepotències s'ofereix lliurement a tothom, amb un gran respecte, però sobretot amb un amor sens límits ni condicions.

Ara, camí de la Pasqua, el nostre cor albira ja la llum d'una nova albada d'esperança i felicitat per a tots. El PAS de Jesús de mort a vida, la seva mort i resurrecció, la de nosaltres amb Ell, fan possible la felicitat i la festa universal. Però la seva festa, perquè és la veritable, demana esforç i sinceritat. Hem de reconciliar la natura malmesa per l'egoïsme dels homes, millorar les relacions familiars i socials, les del món del treball, i les del nostre món benestant amb el dels menystinguts.

Només ara la tolerància tindrà aquell regust evangèlic que allibera i esperona a viure com a germans. Perquè, en definitiva, no hi ha amor més gran que posar la vida, dia a dia, al servei dels altres.

Per això podem dir amb agraïment: Pasqua, festa de la tolerància!

Germà Antoni Palom

Quan tardarà?

Quan és l'hivern i és gris el cel
tot el meu cor sent la tristesa
que li desfilà el dolç anheli
d'un temps nouvell de joventesa...

Quan és l'hivern sento el condol
que a dintre el cor el gris em dona
del dia curt i sense el sol
que al bell estiu fa de corona...

Quan és l'hivern el cor se'm mor
de fred, de pena i d'enyorança...
—Quan tardarà aquell temps d'or
que m'ha de dur verds d'esperança?

—Quan tardarà, oh, el bell instant,
en què el branatge en sa moesa
amb el cany nou, bo i esclatant,
es vestirà amb verds de tendresa...

—¿Quan tardarà a resplendir
amb l'or del sol el blan esclatge,
tot alegrant el nou naci
amb cants d'ocells en el branatge?

—¿Quan tardarà el camp desert
a enriolar-se amb la diuina
capa turgent d'aquell bell verd
tan tendre i dolç de l'herba fina?

—¿Quan tardarà a endiuemenjar
la noua flor la maragdana
gespa del prat, que ha d'enjor
safir, robí i aiguamarina?

—Quan tardarà, ai, trist de mi,
la Primavera benedida
a fer més lleu el meu Camí
i el cor a omplir-me del d'hoi
consol més gran d'aquesta vida:

Joan Batroli i Bonany
26 d'abril del 1981

Quaresma i Carnestoltes

D'un «Quadern de divulgació cultural» titulat *El Carnaval a Barcelona*, de la Sèrie Festes i Tradicions, editat per l'Ajuntament de Barcelona l'any 1980.

Molt diverses són les formes de Carnaval com són nombroses les cultures. No hi ha dos pobles que el celebren igual. Els noms dels balls, dels personatges, de les desfilades, varien d'un lloc a l'altre. També les llegendes que rodegen la festa, els costums gastronòmics, les disfresses característiques, els rituals.

Seria molt poc rigorós parlar d'unes característiques «nacionals» catalanes del Carnaval. El Carnaval dels pobles del Principat s'emmarca dins d'uns corrents culturals ancestrals amb alguns trets comuns a tots els pobles de la Mediterrània. Malgrat això, hi ha algunes característiques comunes als carnivals que els pobles de Catalunya han anat celebrant sempre que l'autoritat i el temps ho han permès. Potser la més notable és el menjar comunitari, que en uns llocs se'n diu *ranxo*, en d'altres *cassola*, segons on *olla dels pobres*, i també rep d'altres noms.

Tothom dona aliments per a fer un plat greixós que tot el poble menja col·lectivament i comparteix amb els més necessitats. Aquest esperit col·lectiu, co-

munitari, és el que els pobles on havia estat més arrelat el Carnaval abans de la guerra civil intenten recuperar des de 1975 (...).

Però el Carnaval ha estat durant molts segles, sobretot, una festa íntimament lligada amb l'abstinència imposada per la religió durant les dates de la Quaresma, tot i que pugui tenir arrels paganes vinculades a la roda de festes de l'any, al sol, a la lluna, a les collites, a la fertilitat (...).

En el fons sempre hi ha hagut certa tolerància. A les autoritats els preocupava només la possibilitat d'aldarulls al carrer i de crítiques fetes en públic i l'Església sabia que després del Carnaval venia la Quaresma i les ovelles tornarien al ramat.

Avui la Quaresma ha perdut pràcticament tot el seu significat d'abstinència col·lectiva d'algunes menges i determinades pràctiques. Ja no hi ha carns «toltes» (prohibides), però el Carnestoltes segueix arribant a les viles i la gent continua ballant per Carnaval..., si bé pot fer-ho també la resta de l'any (...).

**ESCOLA DE TENNIS TAULA
PER A ADULTS
I JUGADORS D'INICIACIÓ**

INFORMA-TE'N!

Mateu Arias i Pujadas

El soci núm. 46 del Centre Parroquial d'Horta és Mateu Arias i Pujadas, nascut el dia 1 d'agost del 1940.

En Mateu m'ha de rectificar des d'un començament. Jo donava per fet que era fill d'Horta, i no! No és fill d'Horta.

—Vaig néixer al Poblenou, prop de la Rambla. La mare ja n'era filla, d'aquell barri. Ella nasqué en el sector anomenat la França Xica.

—Potser que ens en parlis, d'aquella zona. Ara està de moda el Poble Nou. De primer, pel port olímpic, arran de les Olimpíades del 92, i després, pel serial televisiu.

—Les noves generacions potser ignoren aquest gentilic, però en la meua infantesa era ben viu. Tot li ve d'una fàbrica de vidre que hi havia en el sector i que donava feina a força veïns. Era una empresa francesa emplaçada prop de can Girana.

—Can Girana era, durant la guerra 36-39, una fàbrica constructora de material bèl·lic i va ser bombardejada més de tres vegades.

—Exacte. En aquella fàbrica hi havia treballat la meua família, no per fer-hi material bèl·lic, sinó quan funcionava com a alts forns de material mòbil. Hi fabricaven vagons de tren, ponts ferris, etc.

—La teua infantesa transcorre, doncs, en el barri de la França Xica?

—Oh, no. Tots els meus records pertanyen al barri d'Horta. Al Poble Nou, hi vaig ésser batejat, a l'església de Santa Maria del Taulat, cosa que, naturalment, no recordo. El pare va morir quan jo tenia tan sols un any. Uns oncles ens cediren una caseta al carrer de Sans Bernet i allí vaig viure amb la mare i la meua germana... Als quatre anys començà la vida escolar a l'acadèmia Martín, al

carrer de Campomar, davant l'església d'Horta. Un any més tard passà als Hermanos del carrer de Sant Bernabé.

—¿Ens pots explicar algunes trapellereries o excel·lències de la teua vida escolar?

—De trapella, ho era a estones, com la majoria d'infants. Sé que, de tant en tant, rebia cops de regle a les puntes dels dits, un càstig molt usual en aquells temps, el qual acceptàvem amb relativa resignació. [No ens en queixàvem pas, a casa! Ens haurien dit que ens ho mereixíem!] Si que recordo el nom i la fesomia d'una colla de professors.

—Teníeu un mestre per a cada assignatura?

—Oh, no! Teníem un professor per a cada curs. Al primer curs, vaig tenir el senyor Sala, que vivia al carrer de Sant Tomàs i que tot el barri coneixia. El senyor Andrés el vaig tenir durant el segon i tercer curs. Després vaig anar a la classe d'un hermany que li deïem el «Rabanito».

—Per què, aquest nom?

—No ho sé. Potser perquè era rabassut. No ens hi capicàvem a cercar-ne el motiu. Algú l'hi havia plantificat i tothom l'acceptà. Recordo les classes de gimnàstica, tan informals. Sortíem al pati i, sense canviar-nos de roba ni tan sols treure'ns la bata, començàvem els exercicis: gimnàstica sueca, córrer, saltar el poltre, fer salts d'altura. Després, tots suats, cap a la classe a resar el rosari, si n'era l'hora [cada dia el resàvem]. El senyor Andrés, molts cops, s'adormia a la meitat. Nosaltres feïem brama, tot baixet, per a no deixondir-lo. El rosari podia durar tota la tarda.

—Feliços anys escolars!

—Després del 5è curs, vaig tenir la sort de poder entrar a l'Escola de Pèrits Industrials i fer-hi el peritatge. Va ser un bon esforç el que feia la mare i tota la família perquè jo pogués estudiar. Els estic molt agraït.

—Quants anys d'estudi?

—Entre preparatoris i altres històries, m'hi vaig passar vuit anys, fins al 1960.

—En sortir d'escola, de segur que tenies feina assegurada!

—En aquells anys això era la cosa més

normal. Com també era normal canviar d'empresa per tal de millorar, si així ens convenia. Jo he canviat una colla de vegades. Ara fa 14 anys que treballo en el mateix sector. I que no em falli!

—En aquella època dels anys 60, a Horta no hi havia metro. Com anaves fins a l'Escola Industrial?

—Amb el tramvia 46 i a peu! Baixava del tramvia a Diagonal-Rosselló i aleshores caminava fins a l'Escola (avui, «Universitat») Industrial, a Urgell-Còrsega, passat l'Hospital Clínic.

—Quant costava el viatge amb tramvia?

—Hi havia bitllets per a dos viatges que valien 50 cèntims. Els col·leccionàvem. A cada dia de la setmana li corresponia una lletra. Si teníem romanents, els aprofitàvem. També feiem intercanvis amb els amics.

—Parlem d'amics i d'esbarjo? Un repàs històric.

—Als tres o quatre anys jo ja venia a veure els Pastorets als Lluïsos. M'hi acompanyava la meva germana. Compràvem entrades de galliner. Aviat vaig sortir de comparsa.

Durant molts anys vaig col·laborar tant als Pastorets com a la Passió. Considero que aquelles activitats ens marcaren a tota la meua generació. Encara avui dia, quan ens reunim la colla d'amics, sempre acabem cantant els cors dels Pastorets i recitant escenes de la Passió.

—Què més feies?

—Els anys 46-47 ja formava part de l'esbarjo infantil del senyor Castellà. El nostre director era en Jordi Miró que, amb una voluntat i abnegació admirables, ens ensenyà i animà a ballar aquestes danses tan populars. Com que no teníem aquesta eina tan útil que és el magnetòfon de cassettes, ell feia de músic i de mestre: cantava, puntejava i dirigia. Tenia molta voluntat i molt bon humor. Es feia apreciar per tothom.

—Havies anat a ballar per aquests móns

de Déu?

—Un o dos cops l'any anàvem a Sant Joan de Déu i també a festivals a les places o als envelats. Quan venia una cobla era tot un rept, acostumats als assajos tan «manuals». Però ens en sortíem.

—I el vestuari?

—Oh, no era pas tan sofisticat com ho és ara! Ens demanaven que vestíssim pantalons curts, de color blau marí i camisa blanca. La Direcció ens proporcionava la faixa i la barretina. Això era tot.

—Altres activitats?

—Recordo unes olimpiades infantils (any 53 o 54). Les varen organitzar els mossens

germans Tena. Va ésser emocionant l'acte inaugural al pati del Local, la hissada de la bandera olímpica i el cant de l'himne que va compondre en Joan Bartroli! Hi hagueren proves atlètiques pel carrer, els cent metres, curses de relleu, llançament de pesos, salts d'altura i tir al blanc amb escopeta de bolins. També hi havia una prova de llançament de baldufa, la qual vaig guanyar. En pujar al pòdium a recollir

el meu trofeu, tothom va riure.

—Van ser olimpiades mixtes?

—No. Només per als nois. Encara imperava la discriminació.

—Oh, els anys dictatorials!

—De vegades em pregunto si les nostres Olimpiades foren les precursoras de les dutes a terme en la nostra ciutat l'any 1992.

—Qui sap! Qui sap! Seguim endavant?...

—Els moments històrics que recordo amb més afecte són aquells que, gràcies a la il·lusió i la força de voluntat per tal de vèncer les dificultats i els entrebancs d'una colla de nois i noies, aconseguíem formar una nova secció als Lluïsos: el grup artístic, cultural i d'esbarjo Agora.

—Per què «Agora»?

—Sonava bé. Ens el proposà mossèn Segalà, el vicari de la Parròquia en aquella

època. Ens va semblar encertat i ens el fèrem nostre. El projecte de formar aquella secció no fou ben acceptat pel rector ni per alguns membres de la junta directiva. Vam haver de lluitar aferrissadament per aconseguir els permisos. De ben segur que els semblava arriscat tot el que proposàvem. Segurament era duplicar una colla d'activitats que ja existien en essència, però que nosaltres volíem capgirar-les i dirigir-les sols, una colla de nois i noies inexperts. La nostra constància i l'ajuda d'alguns membres de la junta que ens tingueren confiança va fer possible l'estabilitat del grup.

—Agora és present per sempre als Lluïsos d'Horta. El nom propi de la Sala Fòrum n'és el puntal històric. Detalla alguna de les moltes activitats que dugeu a terme.

—Recitals musicals (portàvem discs, els escoltàvem i els discutíem, en fèiem un votació per a valorar-los). Recitals de poesia (els actors joves s'hi lluien). Conferències sobre tota mena de temes. Obres de teatre dutes a terme pel grup, el qual, més endavant, fou

anomenat «Grup d'Estudis Teatral» sota la direcció de Josep Montanyès, en aquell moment vocal de la secció Agora-Teatre. Agora-Films, amb la producció de dues pel·lícules. (Espera que en Cisco Solé ens en parli quan li facis l'entrevista.) (*) Gimcanes. Ping-pong. Escacs. Excursions...

—¿Recordes quins foren els primers presidents?

—El primer fou en Francesc Salvà, moment en què jo era el secretari. Després el substituï en Pep Molins. Un altre fou en Francesc Esplugues. No recordo si n'hi va haver algun altre.

—A poc a poc Agora es va diluir... El Grup d'Estudis Teatral va tenir la primacia. D'aquí va sorgir la gran obra: **Crist Misteri**. S'acabaren les representacions de la Passió. Una

(*) Vegeu l'article «*Rifles of Corruption*», publicat, en dues parts, al núm. 32, de juny de 1992, i al núm. 33, de setembre de 1992, d'aquest BUTLLETÍ. — Nota del coordinador.

8 desembre 1960. Secció Agora. Després d'una gimcana

nova era començava. Tot el moviment teatral canvià les antigues estructures.

—Potser sí que fou així. Jo, que mai he estat actor de plantilla, no en puc explicar les causes perquè les desconec.

—Bé, deixem-ho, doncs. Algun altre soci ens en parlarà. Hi ha més històries per a contar-nos?

—La meua activitat als Lluïsos es va anar acabant després del casament, l'any 66.

—Em sembla que Agora està vinculat amb el vostre futur.

—L'Angelina Pujol era activista d'Agora, tant com jo. Podem dir que Agora ens uní. Li estem agraïts! La vida familiar —tenim un noi i una noia— i els deures professionals han omplert la nostra vida. No obstant això, sempre he considerat els Lluïsos com la prolongació de la pròpia llar.

—Els anys 80 tornes a les activitats, si no ho recordo malament.

—És cert. A finals del 82, quan en Ferran Solé es feu càrrec una vegada més de la presidència dels Lluïsos, entrà l'Enric Roig com a secretari i jo vaig acompanyar-lo com a vice-secretari. I després, res més.

—És molt, Mateu! Vols dir alguna altra cosa?

—Ja n'hi ha prou, no et sembla? Només voldria donar les gràcies —com a soci que sóc del Centre— a tota la junta i a tots els anònims activistes que col·laboren assiduament i fan possible que les portes dels Lluïsos siguin obertes i donin cabuda a qualsevol persona de la barriada o d'allí on vingui.

—Que per molts anys així sigui.

Dora Serra

esbart folklòric

Trobada a Coma-ruga

Els dies 3 i 4 de març d'enguany el Cos de Dansa es va reunir durant dos dies a l'Alberg de Santa Maria del Mar, a Coma-ruga, per assistir a un seminari sobre interpretació i maquillatge en la dansa.

A fi de donar una formació més completa als dansaires, cal que, a més de ballar, sàpiguen «interpretar bé» les danses, donant un sentit a la seva actuació i arrodanint-ho amb una bona «caracterització» amb el maquillatge.

Amb aquella finalitat, en Francesc Miralles va pensar que podia ser interessant fer un seminari i d'aquests dos aspectes tan importants per als dansaires i més tractant-se del Cos de Dansa, que té durant l'any moltes actuacions fora del seu estatge.

Per tant, es va contactar amb Toni Martínez,

antic dansaire dels nostre Esbart i en l'actualitat ballari i actor professional, perquè parlés del tema «La interpretació escènica en la dansa», i amb Maria Josep Vives, també vinculada amb l'Esbart, perquè parlés de «El maquillatge en la dansa».

Durant els dos en què va desenvolupar-se aquest seminari, la convivència entre els

dansaires i ponents va ser molt positiva i enriquidora, car els temes tractats, les classes pràctiques i les xerrades foren molt interessants, que van aportar a tothom uns coneixements bàsics d'interpretació. Tot i que va haver-hi moments una mica forts com les «interpretacions» d'alguns temes davant dels companys; insistint el ponent que el dansaire sempre ha de viure plenament el paper que interpreta i, sobretot, ha de ser generós amb el públic, donant sempre al màxim per aconseguir l'èxit.

Donada la peculiaritat dels temes a tractar, no es va poder completar la ponència sobre maquillatge, tot i que es van donar uns coneixements bàsics, que també van ser molt interessants. Tots els dansaires van rebre per al seu ús personal els estris necessaris per a maquillar-se, però no va ser possible fer les pràctiques corresponents a causa de la manca de temps. Segurament, més endavant es farà una

trobada per completar aquest important tema.

Cal dir que els ponents van estat molt a l'alcada del que es pretenia i que van connectar plenament amb tots els assistents. Segons els comentaris que vam sentir, les sessions foren a gust de tothom.

Resumint: creiem que va ser una molt bona experiència que va aportar als dansaires i mestre un major grau de cohesió i d'integració i que recullin el sentir de tots, s'hauria de repetir més sovint pel que representa de coneixements i convivència, també cal resaltar l'ambient molt positiu que els dansaires van saber imprimir a aquesta trobada.

Ara cal arrodonir aquesta primera trobada amb altres que completin l'experiència que s'ha iniciat.

L'Esbart Folkloric

Necrològiques

Durant l'any 1994, el Centre Parroquial d'Horta va sofrir, per defunció, les següents baixes de socis:

Estanislau Puig i Corominas, soci núm. 2; Joan Miralles i Bagaria, soci 58, el 23 de juny;

Domènec Marquès i Solé, soci 59, el 26 d'agost;

Maria Homar i Gilbert, sòcia 90, el 12 de desembre;

Fermí Gómez i Bofill, soci 700, el 19 d'octubre;

Vicente Costa Ugeda, soci 739, el 25 de setembre;

Pere Llach i Pagès, soci 769, el 23 de juliol.

El 17 de gener d'aquest any 1995, ens va deixar Montserrat Fernández Collado, antiga sòcia dels Lluïsos.

Rememorant els que ens han deixat

Fem-los un petit homenatge pòstum. Dedicuem un record a aquells que ens han passat al davant cap a l'altra vida.

El doctor **Estanislau Puig i Corominas** pertanyia a una família de metges: el pare, el germà, l'avi (el popular senyor Quimet), el besavi... Va exercir sempre a la barriada d'Horta. En fer-se gran i deixar la professió, va fer vida d'asceta dintre el seu pis del carrer d'Horta.

El desembre del 86 el vàrem entrevistar. (Vegeu el BUTLLETÍ núm. 9.) En aquells moments era el soci núm. 4, precedit per Jaume Mari i Oliva, Pere Solé i Sans i Manuel Pastó i Pons.

Les seves paraules de comiat, aquell dia de desembre de 1986, foren encoratjadores: «Felicitó a tots aquells que sabeu dedicar part del vostre temps i de la vostra vida en bé

dels altres».

Aquesta fou la seva missió a la vida. Ara és ell l'homenatjat dalt la Glòria.

***

En **Joan Miralles i Bagaria** va ser, durant la seva joventut, un actor del nostre quadre escènic. Tant la seva dona, la Matilde, com els seus fills, van estar molt vinculats amb els nostres Lluïsos.

Reposa en pau, Joan.

***

D'en **Domènec Marquès i Solé** (en Mingo), no en tenim memòria com a soci, sinó com a barber. Ja el seu pare (de qui en Mingo heretà la barberia) era popular a la barriada.

També fou molt popular un dels oficials de la casa, en Ramonet, barber-perruquer i artista. La seva especialitat era tallar cabells «à la garçon».

En Mingo, que pertanyia a una altra generació, va viure moments més difícils per a l'ofici. Era artista-poeta. Un bon amic per a tothom.

Descansa en pau, Mingo.

***

El senyor **Vicente Costa Ugeda** fou regidor del districte d'Horta durant els difícils anys dictatorials. El recordem amb afecte. El seu caràcter amable, recte, afectiu, el feia amic de tothom, lluny d'ideologies polítiques. Sempre va mostrar una especial atenció per a la nostra Entitat i ens va ajudar moltes vegades. El fet de fer-se'n soci, tot i no pertànyer a la barriada, ho demostra.

Descansa entre els Benaurats, amic Costa.

***

Sentim no poder dedicar unes paraules de comitat a **Fermí Gómez Bofill** i a **Pere Llach Pagès**. No els vàrem conèixer i res no en sabem.

Invitem els seus amics o parents que ens en donin alguna referència per a oferir-la als nostres socis, com a homenatge pòstum (*).

(*) Vegeu, a la pàg. 22 d'aquest mateix BUTLLETÍ, un escrit on es parla d'en Fermi Gómez.

***

Maria del Dolç Nom Homar i Gibert, sòcia n.º 90 dels nostres Lluïsos, reposa en la Pau del Senyor des del passat 12 de desembre de 1994, a l'edat de setanta-sis anys.

Bona esposa, bona mare, bona companya. Digna, recta, forta, clara, amable i cordial, tot en una peça. I sobretot, sofrerta i pacient en la malaltia. Quant de dolor va suportar al llarg de la seva vida!

Des de molt petita que voltava pels Lluïsos sota la vigilància del pare i dels oncles. Va cantar a l'Orfeó sota la direcció del mestre Roma, de primer, i de l'Àngel Colomer, després. Tenia una bona veu de soprano. Més d'un cop havia fet de solista.

Feia comèdia amb el grup de noies. Aquí la tenim en aquesta **fotografia de l'any 1935 o 36**, en una escena de l'obra *La malinera del molí bonic*, acompanyada de Maria Vendrell, Maria Payarol, Maria Montagut, Teresa Piqué, Maria Romani, Maria Ribó, Quimeta Petit i Neus Albalade. Va col·laborar a l'èxit de l'obra, com a pianista, Teresa Busquets.

Maria Homar fou assídua sardanista.

Va cursar estudis d'infermeria, especialitzada en laboratori.

Quan va casar-se amb Antoni Caminal va deixar les activitats d'esplai per a dedicar-se a les tasques de la llar. Encara, però, trobava temps per a col·laborar amb la parròquia.

La seva llarga malaltia d'artritis reumatoide

li va anar tancant les portes de tota activitat. Trenta-quatre anys va resistir, amb valentia, le seves xacres, sempre somrient, sempre donant ànims als altres.

Admirem la seva enteresa!

Que la joia i la pau dels Benaurats l'acompanyin per sempre.

***

Montserrat Fernández Collado, de 44 anys, antiga sòcia dels Lluïsos, ens va deixar el dia 17 de gener de 1995 després d'una llarga malaltia, vençuda en un principi i accelerada últimament.

La Montserrat va formar part de l'equip regidor de la nostra entitat durant la llarga temporada de 1969-1975.

No oblidarem, aquells que tingüérem la sort de tractar-la, el dolç somriure que sempre es dibuixava en el seu rostre. Era una noia alegre, dolça, equilibrada i formal.

Gràcies per la teva amistat, Montserrat; gràcies pel teu servei desinteressat en bé dels Lluïsos. Ens sap greu que el Senyor l'hagi

cridat a les seves estances. Eres tan jove, encara!

Descansa en pau, Montserrat.

D. S. E.

teatre

La feina que fem

Hem acabat una obra i comencem un altre espectacle. Hi ha hagut un entremig, curt, on hem fet una valoració sobre com volem fer teatre. Som amateurs i ho continuarem sent, ja que ens volem divertir, no dependre de res ni de ningú, imaginar, crear, destrossar...

El pla de treball sembla avorrit, si no s'entreté algú a explicar acudits que només els rius si la situació així ho requereix. Respirem, ens relaxem, cridem, correm, saltem, juguem... Tot com una obligació sense ser-ho; fins i tot ens atrevim a aprendre dances gregues. Així podreu saber per endavant que la propera obra que representarem el juri és una comèdia grega: *La pau*, d'Aristòfanes. És a dir, una adaptació de dita obra. I no saltres en farem una altra. Es divertit. Sí, de veritat.

El que potser ja no és tan divertit és que només parlem de les persones que formen el grup «Adult». (Entre cometes, car les edats van dels 18... al 25. Perdoneu, però només hi ha una persona que tingui 30 anys.)

El grup Juvenil prepara una obra molt adequada a l'ambient que vivim en aquest país, encara que sigui ambientada als anys 30, però hem de saber perquè hem arribat on hem arribat i quanta gent ha arribat el seu treball per no perdre la dignitat. Retornem, durant una hora i mitja, a aquells temps on tots lluitaven units per un sol ideal. *Odet Clifford* és l'autor i l'obra es diu *Tot esperant l'esquerrà*.

I el grup Infantil... són molt divertits, malgrat que portin problemes de control, els «típics», aquells que hem fet tots i que no ens adonem

de la importància que tenen per al director fins que ho som. Fan d'àngels i dimonis, potser una guerra especial, però intenten conèixer Cervantes, l'altre autor.

Veniu a veure'ls; sobretot, si esteu depressius: us retornaran l'alegria, de veritat.

Erènia Font

joventut

Campionat de botifarra

Durant el passat mes de desembre de 1994 tingué lloc un campionat de botifarra amb botifarrada al darrera.

Va ser un altre èxit digne de la nostra prestància habitual (modestament parlant, ja se sap). S'hi varen apuntar dotze parelles en total, i hi havia gent de diferents barris i entitats de Barcelona: de la casa, de la Penya Blau i Grana, de l'Ateneu Cultural, també del Casal d'Avis del Guinardó, del Casinet.

Fins i tot hi havia una parella vinguda de Lleida, que, per cert, es va endur el primer premi.

Amb l'habitual retard de mitja horeta, i passats dos quarts de cinc, procedim al sorteig de les parelles i tot seguit comencem a jugar.

Les partides s'allarguen. Totes, menys una que canten botifarra i els la "contren", i enganxen 121 punts a la segona mà. La discussió se sentia des de l'anfiteatre.

Un cop acabades totes les partides, repesquem dues parelles per quadrar el quadre. I acabada la segona volta, comencem les semifinals.

Els nervis es poden tallar amb un ganivet. L'organització convida els participants a una consumissió; la Maria treu unes pastes.

Al voltant de dos quarts de vuit comencem la gran final, i la partida per als llocs tercer

i quart s'acaba ràpidament, i queden tercers els dos Joseps; en Ramon i l'Enric són quarts.

La gran final desperta molta expectació. Les pifies i les corresponents bronques són increïbles. Finalment guanyen l'Amador i en Joaquim, per 104 a 57 punts. En Marià i en Verges queden segons.

Procedim al lliurament de premis i els participants marxen ràpidament a veure el futbol televisat.

Després del partit, hi ha un sapor de botifarrada amb seques que la Maria s'ha esmerat a preparar-nos exquisidament. I tot sopant, s'acaba oficialment l'acte de la botifarrada, que, per cert, era boníssima.

Campionat de futbolí

Per manca de dates, hem avançat el campionat de futbolí al mes de desembre (concretament, al dia 24), en lloc de fer-la el mes de

gener, com era habitual. Aquest any l'ha organitzat l'Albert Calvo (curiosament, ha guanyat ell), jove soci de la casa.

No hem tingut l'èxit de participants esperat, potser pel preu un pel elevat, potser perquè es feia un dissabte al matí i a la gent no li agrada gaire matinejar. Però a grans mals, grans remeis: per comptes de fer eliminatòries, vàrem fer una lligueta, amb un petit "despiste" a l'hora de jugar cada parella: uns jugaven molt seguit i uns altres, de tant en tant.

Amb un retard considerable, per culpa del mal estat del futbolí (els jugadors es trenquen constantment), vàrem acabar la lligueta gairebé a tres quarts de quatre.

Per acabar d'enredar la traca, hi hagué un triple empat per al tercer lloc i el fet de no apuntar enlloc els gols marcats, contàvem per partida guanyada i optàrem per no donar tercer premi, perquè era tard, i a la tarda alguns dels empatats no podien venir a

fer el desempat. Ja que tothom havia de dinar, decidim donar els premis a mitja tarda.

Dinem, fem la migdiada i, pels volts de les set de la tarda, procedim al lliurament de premis:

2a classe: Juanjo i Albert;

1a classe: Albert i Albert.

La Maria, com cada any, dona una ampolla de cava als guanyadors. Amb la fi d'aquest acte, donem per acabada la temporada de campionats organitzada per la Vocalia de Joventut.

Ja rebreu notícies nostres. Fins a la pròxima.

Vocalia de Joventut

tennis taula

Anem millorant

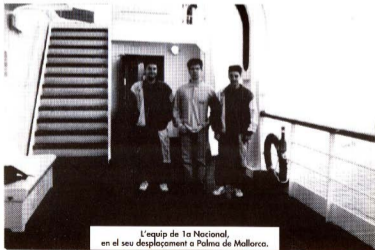
En aquests moments ens trobem en plena competició, amb diferent sort per a cadascun dels nostres equips.

Pel que fa a la 1a Divisió Estatal, encara que en aquesta segona volta del campio-

nat ens han començat a arribar els bons resultats, difícilment creiem que podrem mantenir la categoria.

A la 3a Divisió Estatal, a falta de sis partits per al final de la lliga, el nostre objectiu ja s'ha complert, que no era altre que aconseguir mantenir la categoria, tasca que han realitzat les joves promeses de la nostra entitat.

Els dos equips juvenils continuen lluitant a la lliga catalana per les places de classificació per als campionats de Catalunya i Espanya.

L'equip de 1a Nacional,
en el seu desplaçament a Palma de Mallorca.

En relació amb la Federació Provincial, l'equip de 3a segueix batallant per les dues places de classificació per a la fase d'ascens.

Els nostres jugadors veterans continuen amb la seva lliga que es disputa tots els dijous al vespre.

Curiositats del tennis taula:

2 hores i 12 minuts: Aquest no és el temps d'un partit. Aquest és el temps que van trigar a fer un punt en la dècada dels anys 30 els jugadors Alex Ehrlich de Polònia i Farkan Paneth de Romania.

Sis dècades de tennis taula

Traducció, amb autorització de l'autor, d'un article aparegut a la publicació "El 3 Esport Local", de març de 1995.

Des que, l'any 1936, es va posar la primera taula de ping-pong al Centre Parroquial (llavors, Acadèmia de Sant Lluís Gonçaga) d'Horta, ha plogut força. Ara el club fa 59

anys, encara que es va federar el 1950 en la OAR —una mena de Lliga diocesana— i el 1977 entrà a formar part de la Federació Catalana de Tennis de Taula.

Actualment, el club està format per 40 jugadors (comptant els federats i els que formen part de l'escola), que competeixen en 1a Nacional, 3a Nacional, 2a Provincial i 3a Provincial, dos equips de juvenils, un d'infantils i un altre de veterans.

Escola de tennis taula

El club també compta amb dos àrbitres internacionals i una escola de tennis de taula en la qual s'ensenya tant a adults com a nens. El C.P. Horta està adherit al Pla Olímpic 2000 de la Federació: "Es una promoció per a nansos d'entre 7 i 11 anys (alevins), als quals, per l'edat, els costa molt entrar en competició, per la qual cosa s'organitzen campionats per a ells", explica Jaume Miró, entrenador del club.

El treball seriós i rigorós que porta a terme el Centre Parroquial ha donat els seus fruits, ja que n'han sortit jugadors com Florenci Grau, que juga en la Divisió d'Honor i és l'actual número 2 espanyol sub-21. D'altres jugadors destacats són Felip Oliveras, que arribà a ser el núm. 7 d'Espanya; Paco Vélez, set vegades campió d'Espanya per a minusvàlids; Jaume Miró, que fou juvenil internacional, o el seu germà Josep Maria, vicepresident de la Federació Española de Arbitros y membre de la Federació Internacional de Tennis Taula.

Sergi Font

Capítol XLIII

Presència dels Luïsos a "HortAvui"

A l'acabament de la pàgina 31 del Butlletí núm. 34, de desembre del 1992, un servidor feia un petit comentari en relació amb la nostra escassa presència a *HortAvui* i la comparava amb la de les altres entitats hortènques. Acabava amb la pregunta: "No us sembla que falla la propaganda?"

Quan jo era jove no disposàvem pas de cap mitjà de comunicació que ens permetés fer propaganda de les nostres activitats per tot el barri. Únicament els anys 1930/32 teníem *La Vall d'Horta*, que sortia dels Luïsos, però tot i que es venia —o s'intentava vendre— al quiosc, el seu tiratge era més que insignificant.

No ens quedava altre recurs que sortir a enganxar cartells per les parets, a les nits, quan sortíem d'assaig de la propera obra

teatral —confesso que jo no vaig fer-ho gaire— i repartir amb tota puntualitat els programes de mà anunciadors de les funcions de teatre o concerts de l'orfeó.

Del 1944 al 1965, quan jo ja era gran, disfrutàvem de la revista *Ideal*, on es detallaven minuciosament totes les activitats de la casa. Sobressortien les cròniques relatives a les representacions teatrals a càrrec dels socis Josep Clot, Josep Saló, Josep Aragall i Joan Bar-

trolí, que s'anaren succeint, sense interrupció, al llarg dels 22 anys de vida de la revista. Però *Ideal*, com l'actual Butlletí, es distribuïa als socis de l'entitat.

Dic tot això perquè avui dia, que podem disposar d'un excel·lent mitjà de comunicació local, de molta difusió, és ben cert que no l'aprofitem en la mesura que ho fan les altres entitats de la barriada.

Aquestes ratlles no volen pas ser un retret a la Directiva del Centre, que sé que està treballant incansablement i que dedica més i més hores en profit de la Casa. Si que volen ser un toc d'atenció a tots plegats perquè la nostra entitat ocupi en el mitjà de comunicació del barri el lloc que li correspon, tant pels quasi cent trenta anys d'història, com pels prop d'un miler de socis, però, principalment, per

ser la capdavantera pel que fa a activitats de tota mena, de caire social, cultural, d'esports. Que no pugui ser considerada per la gent d'Horta com "la de los Parientes

Pobres", irònicament tan ben dibuixats per Enrique Jardiel Poncela a la deliciosa comèdia *Los ladrones somos gente honrada*.

Cada cop que m'arriba a les mans un

Fotogràfica, gràcies a la informació servida pel meu nebot Pere, secretari d'aquesta.

En conjunt, efimera presència de la nostra entitat a la revista portaveu del barri al llarg de dos anys.

nou número de la revista *HortAvui*, no deixa de produir-me una certa tristesa observar, una vegada més, que el nostre Centre hi és ignorat —o quasi ignorat—, mentre els socis de les altres entitats hi troben puntual informació de tots els seus actes.

Des d'aquell desembre del 1992 a què he fet referència al començament, han vist la llum 9 números d'*HortAvui*, del 66 al 74. Com a activitats del Centre només hi he pogut trobar:

un article dedicat al X aniversari del Grup de Pares de l'esbart, signat pel mateix Grup de Pares;

un reportatge del molt estimat amic Desideri Diez sobre *El somni d'una nit d'estiu*, interpretat pel quadre escènic titular;

una petita referència a la "Nadalena", també de Desideri Diez;

un article sobre la Tercera Gala del Ballet Català, del nostre Daniel Comas, titulat *Esbart Folkloric d'Horta*;

un comentari de l'amic Andreu Serra de l'obra *Assaig general*, interpretada pel quadre de veterans, i

un article d'en Tani Solé relatiu al concert de rock organitzat pels *Joves d'Horta contra la fam*, a benefici de Mans Unides.

L'única secció que hi queda bé és la

Però si la Fotogràfica ha funcionat, què passa amb la resta de seccions? Del cinema, ni paraula. Què direm del teatre, que treballa continuament amb tota regularitat? De les excursions mensuals, ni pum. De les visites culturals, tampoc.

I del nostre esbart folklòric? Ben poca cosa se n'ha dit en dos anys, si es té en compte la seva intensa activitat. ¿Qui s'ha assabentat a Horta de la participació de vint dansaires del nostre Cos de Dansa, acompanyats de la cobla La Principal del Vallès, al Festival Internacional de Dansa de la ciutat noruega de Bergen?

Segur que n'hauriem llegit llargament si ho hagués efectuat qualsevol altra entitat.

I la nostra secció de tennis taula? ¿Qui és que sap, fora del Centre, que gaudim d'un formidable equip que està entre el millor del tennis taula espanyol? ¿Que la temporada 1992/93 es va guanyar l'ascens a segona divisió nacional i que l'any següent va saltar a primera nacional?

I les manualitats? D'aquesta exemplar activitat socio-cultural, orgull del Centre, de les dones d'Horta que tan possible les meravelloses exposicions dels seus treballs que ens deixen bocobadats, no n'hem pogut trobar ni una sola paraula a la revista.

Com no n'hem vist cap que faci referència a la visita de l'alcalde Pasqual Maragall, ni de cap de les efectuades pel conseller Comas. ¿Qui s'ha assabentat de les obres importantíssimes que tant han beneficiat els serveis i les activitats de l'entitat?

I podríem anar dient... Conferències,

concerts, cursets de cuina, classes de català, futbol sala...

¿De qui deu ser la culpa? ¿O quina deu ser la causa de tan escanyolida propaganda de la vida del Centre? ¿No serà que el consell de redacció d'HortAvui se sent majoritàriament més atret per les altres entitats? És possible. Fins i tot, probable, i no hi ha res a dir. A tots ens passa. Tots, tots tenim les nostres preferències, les nostres predileccions, i els responsables d'HortAvui no tenen per què ser-ne l'excepció. Si HortAvui no és gaire enclai a venir a Casa Nostra, el Centre ha d'anar a la revista i facilitar-li informació, que no hi ha dubte

que serà agraïda i publicada.

Doncs de qui és la culpa?... D'HortAvui? És clar que no. ¿De la Directiva del Centre com a tal? De cap manera. Doncs, de qui?... ¿No ens sentirem cada un de nosaltres una mica responsables?... ¿Tots ple-gats?... ¿Tots quants estimem el Centre?...

I unes darreres preguntes: ¿Es resignarà el Centre Parroquial, ens resignarem tots ple-gats, al fet que ens puguin considerar els "Parientes Pobres" del barri?... ¿Oï que no?

Pere Solé i Sans

(Soci núm. 1)

vivències

M'agraden les plantes

M'agrada l'hort i el jardí. Quan tenia quatre anys vaig anar a viure amb els meus pares i la meva germana Maria a Ca la Bugadera Rica, al carrer Alarcón, 19, de la Clota. La Bugadera Rica era la meva besàvia, que tenia una casa de pagès amb molt d'hort i arbres fruiters i també un tros bastant gran de vinya. El meu pare, a qui li agradava molt l'hort, se n'encarregava, i jo m'ho passava molt bé corrent per aquella casa tan gran, amb els safarejos i el pou, on poaven l'aigua amb dues galledes i una corriola que les baixava buides i les pujava plenes. A la Clota només hi vaig viure tres anys.

Aleshores vàrem anar

de masovers a Can Julià del carrer de Campoamor, 56 (on ara hi ha una residència geriàtrica). Allà, al carrer del darrera, Salses, 103, hi vaig viure la meva joventut, fins al vint-i-sis anys, que ens vàrem casar amb la Montserrat.

A Can Julià teniem un jardí molt gran i bonic, un hort al costat, galliners, colomar i ocellera. El meu pare, a part del jardiner (que venia cada setmana), tenia cura del jardí i sobretot de l'hort: de plantar i cuidar mongeteres, auberginies, pèsols, pebrats, enciams, tomaqueres, etc. Nosaltres, la meva germana Maria i jo, i una mica els germans petits en Bartomeu, en Lluís i la

Montserrat (que no s'hi mataven gaire), ens encarregàvem de regar el jardí i de rasclejar-lo, i de netejar els galliners i el colomar, car si no fèiem la feina no podiem pas anar a jugar a la Rambla o al Local de la Parròquia.

Era una mica pesadet, però m'agradava. Vaig aprendre, sense voler-ho, moltes coses del jardí, de l'hort i de l'aviram.

En casar-nos, vàrem anar a viure al

carrer de Sant Tomàs, 39 (al davant de Ca la Marieta del Camp). Era una casa amb un petit hort i jardí que donava al carrer de Sans Bernet. Allí, amb la meua esposa Montserrat, ens vàrem dedicar a plantar una mica de tot: tomàquets, pebrots, patates, mongetes i algunes flors. Teníem un pou i un safareig i podíem regar bé. Mentre no vam tenir fills, va ser una bona distracció.

Ja nasqueren els fills, vaig començar Escoles Homar, i tenia molta feina. En engrandir l'escola, anàrem a viure al carrer de Salses, 36, a casa dels meus sogres (a casa dels senyors Toboso).

En aquella època i durant uns anys la meua afició a les plantes va quedar mig adormida.

Es despertà de nou els dos anys últims de la meua dedicació a l'ensenyament. Em va tocar fer de professor de matemàtiques i ciències naturals a Arenys de Munt. Foren els anys millors de la meua vida de professor, perquè havia d'ensenyar i no de fer de director. Allí vàrem construir un jardí i un petit hort, davant mateix de l'escola, i en teníem cura amb il·lusió.

Després, un cop jubilat, vaig fer un curs de jardineria a l'Escola de l'Ajuntament de Montjuïc, amb el senyor Pañella. D'aleshores ençà, la meua afició ha anat en augment. És clar que de tant en tant em falta una mica d'empenta, com, per exemple, la que m'ha donat el meu fill Lluís (el germà invisible dels Reis d'aquest any), que m'ha regalat dos llibres de jardineria molt interessants, i ara estic renovant el jardí.

Els meus germans m'han ajudat també, en regalar-me, amb motiu dels setanta-cinc anys, unes tisores de podar molt bones i unes altres, d'aquelles de pal, llargues, per a podar els arbres i arbusts més alts.

Amb els fills ens ajudem amb intercanvis de plantes i d'informacions, tretes de lli-

bres i revistes, per a sanar plantes malaltes, i fent-nos regals. Els nêts més grans m'ajuden en les feines més pesades de neteja, cava i poda.

Com que no puc pas explicar tot el que té relació amb la jardineria, del fixer que m'estic fent de totes les plantes que tinc a casa, amb fotografies de colors i explicacions detallades, avui us parlaré de les **hortènsies**, en llatí *hidrangea*:

Terres i adobs: Terreny ric d'humus; 40% de terra de fulles; 20% de torba; 20% de terra volcànica; 20% de fems vells. Cada setmana, d'abril a setembre, alternativament, 3 grams per litre d'aigua de sulfat amònic, nitrat amònic i sulfat de potassa.

Humitat: Regueu sovint i abundantment. Vaporitzeu les fulles.

Reproducció: Per esqueix, de febrer a maig. Cada esqueix, un parell de nusos i un parell de pisos de fulles; fer-ho amb hormones d'arrelament; amb una torba terra volcànica o arena a parts iguals.

Ambient i exposició: Semiombra.

Canvi de color de les bràctees: (No són flors, són bràctees.) De febrer a juny, 5 grams de sulfat d'alumini per litre d'aigua cada mes. Es tornen de color blau turquesa.

— Cada any, canvi de la meitat de terra del test.

— Els nostres avis usaven terra de castanyer i sulfat de ferro.

— Quan les fulles es tornin grogues (clorosi), useu sulfat o quelat de ferro.

— Un cop les plantes hagin florit, talleu-ne les branques, deixant-hi dos nusos.

— Pel gener, augmentar la color, la llum i l'aigua.

Per tal d'estimular la florida: Respecteu les condicions de creixement en ambient fresc i el període de repòs hivernal.

Joan Homar

El maniquí i jo

Va ocórrer una tarda del mes de desembre. Encara reflexiona sobre allò que em va succeir. Confonc si va ésser malson, somni o realitat.

Era l'hivern i s'apropava Nadal, però la tarda era formosa i assolellada. Jo passejava sense rumb fix pel Moll de la Fusta, observant el port, el mar, els vaixells atracats, les gavi-nes, els velers i tota la gent que en aquells moments feia el mateix que jo.

Em vaig dirigir cap al monument de Calom i vaig pujar per la Rambla. La vaig recórrer tota fins a la plaça de Catalunya. (Recórrer la rambla barcelonina per antonomàsia i observar tota la seva fauna humana és una cosa que m'agrada fer de tant en tant.)

La plaça de Catalunya estava radiant, resplendent, tota il·luminada; no s'hi podia fer un pas: era plena de gom a gom, era una cridòria, hi sonaven les nades dels grans magatzems, els nens amb els seus pares corrien d'un aparador a un altre com bojos.

En passar davant d'un aparador de roba em va succeir "allò". Algú trucava als vidres i em feia senyals des de dintre. Al principi no vaig fer-ne cas, però "ell" insistia.

Em vaig detenir a observar. No podia ser, era increïble!, sorprenent!: no era un empleat, no era un venedor, no era una persona, no era un ésser viu, no era un ésser racional... Era un maniquí, i volia parlar amb mi!

Vaig entrar als grans magatzems. Em va rebre molt atentament i em va dir:

— Francesc, t'he observat quan passaves i m'he adonat que vas molt

mal vestit, sense gust, antiquat, com es diu al carrer, molt simple.

Em vaig quedar atònit i sense saber què dir, una mica avergonyit, car tothom ens mirava i els altres maniquis ens observaven de reüll i reien.

— Jo sóc un ninot i vaig més ben vestit que tu.

Vaig callar durant uns segons, i, a la fi, vaig contestar:

— Tu ho has dit, ets un ninot i no pots escollir.

— Però jo vaig a la moda —va exclamar.

— La moda de vestir, com qualsevol moda, és una espècie de mandat, d'ordre, d'acompliment d'unes normes, de fer tots la mateixa cosa com un ramat: les modes van i vénen — vaig replicar jo. I vaig afegir:

— Estimat amic, la roba té dues úniques funcions: cobrir-nos per modestia i protegir-nos de les inclemències climatològiques; tota la resta és superflu.

Una mica desesperat, va dir:

— Sí, però jo porto roba de marca, d'etiqueta.

Amb un somriure jocós, vaig contestar:

— Marca? Què és una marca? Una signatura que algú ha posat en una peça que ha dissenyat, i així el seu valor es duplica o triplica. No em diuen res les marques, signatures o etiquetes perquè el teixit és el mateix sense elles. A la vida vull ésser jo mateix, no allò que els altres volen.

Enfollonit i amb una arrufada de front, va dir:

— La bona roba dona personalitat i estil a qui la porta.

Rient, li vaig respondre:

— No saps, amic meu, el que dius: dius allò que has escoltat: he conegut molta gent amb roba simple que eren estupendes persones i persones amb robes elegants i d'etiqueta que eren i són autèntics xacres, autèntics fariseus.

El maniquí va quedar mut, absort, va començar a tenir

petits tremolors i va caure de genolls. Se sentia un murmur a l'aire, tot el públic ens circumdava i els maniquis van començar a baixar dels aparadors.

El meu amic maniquí plorava, i les llàgrimes li lliscaven per les galtes i feien un toll a terra. Entre dents, va començar a balbucejar alguna cosa que difícilment li entenia:

— Tens raó. Sols sóc un trist ninot sense la facultat de decisió, de poder escollir; comptat i debatut, de ser lliure. Sóc on ells em col·loquen, duc el que ells em posen, i, a l'altre costat del cristall, tots em miren, però no em veuen..., sols veuen la roba.

Li vaig posar la mà a l'espatlla i li vaig dir adéu.

Vaig començar a sortir dels magatzems, dirigint-me cap a la porta. Els maniquis em

feien passadís i em donaven les gràcies. El públic estava absort.

Ja era al carrer, no sabia quin rumb agafar. Estava trist i deprimat.

Em vaig dirigir cap al passeig de Gràcia direcció Diagonal, i, mentre caminava, pensava en el que m'havia succeït. No podia contar-ho a ningú, perquè ningú no em creuria.

Em venia al pensament la imatge del maniquí. Reflexionava sobre allò que li havia dit i el mal que li havia fet...

A vegades, la veritat pot ésser crua i molt dura, però... ¿puc jo estar en possessió de la veritat?, pensava mentre caminava...

Francesc Xavier Rodríguez
Classes de català

diversos

La Font d'en Marcelino i l'esperanto

Un dia del passat mes d'octubre, la meua dona i jo ens vam assabentar que la bandera del Centre onejava a mig pal en senyal de dol per un soci que es deia Fermí Gómez.

Ens vam quedar sorpresos, perquè coneixiem en Fermí, però ignoràvem que fos mort i que hagués estat soci dels Lluisos.

En Fermí es guanyava darrerament la vida fent de taxista. Però la seva afició era ballar i ensenyar a ballar ballets. Ho sé perquè, anys enrera, havia vingut a veure'm un parell de vegades perquè l'ajudés a posar en net uns textos en català relatius a la secció de ballets del Foment Hortenc.

Suposo que si s'havia fet soci dels Lluisos havia estat també per la seva afició al folklore català.

En realitat, qui havíem tractat més, la meua dona i jo, era la mare d'en Fermí, la senyora Maria Bofill, no gaires anys enrera, quan vivia a la Font d'en Marcelino. Actualment viu a Cerdanyola.

Però amb qui jo, personalment, havia tingut més tractes, sobretot quan érem joves, trenta i quaranta anys enrera (com passa el temps!), era amb el germà d'en Fermí, en Josep, que ara ja fa forces anys que viu a Màlaga, on edita un parell de revistes turístiques.

En Josep té cinc anys menys que jo. Això, quan érem adolescents (parlo dels anys 40), era una gran diferència, però quan ell en tenia 21 i jo 26 (ara parlo de l'any 1957) i ens vam retrobar a la classe d'esperanto que a la Cooperativa del carrer de la Plana feia el senyor Jaume Montfort, aquella diferència d'edats semblava haver disminuït.

Sobretot que, parlant parlant, vam descobrir que a tots dos ens "agradaven els idiomes". En Josep aprenia alemany a corre-cuita, perquè estava a punt d'anar-se'n a treballar a Stuttgart. Ja no vam deixar de tractar-nos i d'escriure'ns fins que ell es va casar i se n'anà a viure a Andalusia.

Porta de la mina anomenada Font d'en Marcelino.

A les classes d'esperanto, m'hi havia portat l'amic Josep Ferrer, que, actualment, és, sens dubte, la re-encarnació del senyor Montfort i també del senyor Eduard Inurriagarro, potser els dos esperantistes més fermes que ha tingut la nostra barriada... abans d'en Ferrer.

A més de pel relatiu coneixement de la llengua internacional del doctor Zamenhoff que em va inculcar, recordo el senyor Montfort perquè em va deixar la primera novel·la russa que he llegit mai: "Crim i càstig", de Dostoiewski, en versió catalana directa del rus feta per Andreu Nin (de qui potser no havia sentit a parlar mai fins llavors). És una d'aquelles coses que un no oblidia.

Però també recordo el senyor Montfort perquè acabà visquent a Can Marcelino, prop d'on vivien els meus amics, la família Gómez-Bofill.

La família Gómez Bofill va viure bastants anys en una caseta (amb el seu bon hortet) que el senyor Salvador, el cap de casa (fill de l'Empordà, com la seva dona), havia bastit, amb les seves expertes mans de paleta dels d'abans, més enllà de can Marcelino, no gaire lluny de l'entrada de la mina d'aigua que anomenàvem popularment la Font d'en Marcelino.

Actualment, la mina i la caseta i l'hort estan enterrats. Queden a uns set metres sota la Ramant avinguda del Cardenal Vidal i Barroquer. La font (l'entrada de la mina), concretament, era (és), prop dels Mistos Gegants, en un punt equidistant, si fa no fa, de la Torre Jussana, de Can Paronet i del també nou de trinca Pavelló de la República.

Manuel Gausachs

CENTRE PARROQUIAL D'HORTA

FELIU I CODINA, 7 i 9 / 08031 BARCELONA

TELEFON 427 73 27

Nom: ..... Cognoms: .....

Adreça: .....

Població: ..... Telèfon: .....

Quota anual: .....

Data de naixement: ..Data d'alta: .....

Signatura:

Proposants: ..... i .....

Signatures:

Senyors,

Els agrairé que atenguin els rebuts que anualment els enviarà el Centre Parroquial d'Horta per un import de ..... pessetes en concepte de la meua quota de soci.

Banc / Caixa: .....

Agència: ..... Població: .....

Compte / Llibreta: .....

Signatura:

D.N.I.: .....

Titular del compte: .....

Gráficas Fomento, S.A. // Barcelona // D.L. 12.935-89